

VÄLINEHUOLTOLAITTEET

Versio: 21.10.2019

HANKINNAN KOHDE

Autoklaavit (sähkö, höyry), sterilointilaitteet (etyleenioksidi, höyry, matalalämpö, plasma, kuumailma), pesu- ja desinfektolaitteet, pesu- ja huuhtelulaitteet

Keskeiset vaikutukset

- Energiankulutus: energian tuotannon ja käytön aiheuttamat hiilidioksidi- ja muut päästöt tuotteen koko elinkaaren aikana
- Materiaalien sisältämistä haitallisista aineista, kuten palonsuoja-aineista, johtuva ilman, maaperän ja veden pilaantuminen, alailmakehän otsonin muodostuminen ja haitta-aineiden kertyminen eliöihin
- Veden kulutus
- Melu
- Tuotanto- ja pakkausjätteen muodostuminen
- Erityisesti tiettyjen tuotteiden tuotantoketjuissa lapsityön hyväksikäyttö, pakkotyö ja muut ihmisoikeusongelmat.

TAVOITTEET

Päästöjen vähentäminen ja energiatehokkuus
Kemikaalien ja haitallisten aineiden vähentäminen
PVC:n vähentäminen
Jätteiden vähentäminen ja kierrätys
Muiden ympäristövaikutusten vähentäminen
Sosiaalisen vastuun huomioiminen

OHJAAVAT DOKUMENTIT

Alla esitetyt ehdotukset hankinnan vaatimuksiksi ja vertailuperusteiksi perustuvat näihin dokumentteihin.

- EU (2016): Ympäristöä säästäviä hankintoja – Käsikirja ympäristönäkökohtien huomioon ottamisesta julkisissa hankinnoissa
- Joutsenmerkki (2017): Opas ympäristömerkkien käyttämiseen julkisissa hankinnoissa
- Työ- ja elinkeinoministeriö (2015): Energiatehokkuus julkisissa hankinnoissa
- Upphandlingsmyndigheten hållbarhetskrav: Sjukvård och omsorg
- Finnwatch (2019): Vastuullisuuden vähimmäisvelvoitteet ja toimitusketjun hallinta

VASTUULLISUUSNÄKÖKOHTIEN SISÄLLYTTÄMINEN HANKINTAAN

Ohjaavista dokumenteista on poimittu tähän hyviä esimerkkejä. Vastuullisuusnäkökohdat voi siis sisällyttää hankintaan valitsemalla alla esitetyistä vaihtoehtoista. On hyvä huomioida, että markkinatilanteet, hankinnan kohteet ja olosuhteet vaihtelevat alueittain. Hankintayksikön tulee tarkistaa kriteerit ja asettaa aina itse niiden taso omien tavoitteiden ja markkinakartoituksen perusteella. Hankinnalle asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi voi määritellä muitakin vaatimuksia, vertailuperusteita tai sopimusehtoja.

TURVALLISUUS

VAATIMUS	TODENTAMINEN
PERUSTASO	
Jäljitettävyy: Tuote on jäljitettävissä.	Selvitys, josta käy ilmi tuotteen valmistusmaa ja valmistusmateriaalit.
Haitalliset aineet: Tarjoajan on toimitettava selvitys laitteen sisältämistä aineista, jotka on luokiteltu REACH-asetuksen (1907/2006) erityistä huolta aiheuttavien aineiden kandidaattilistalle. Selvityksen tulee kattaa aineet, joiden pitoisuus tuotteessa ylittää 0,1 painoprosenttia/aine kussakin yksittäisessä laitteen komponentissa. Jos sopimusaikana kandidaattilistaan lisätään aineita, joita laite sisältää, tulee toimittajan viestiä tästä tilaajalle kuuden kuukauden kuluessa kandidaattilistan päivityksen julkaisusta. <i>Huom: Kriteerin todentamiseksi on tärkeää tarkastella myös, miten tarjoaja täyttää vaatimukset haitallisiin aineisiin liittyvän tiedon hallinnasta.</i>	Tarjoajan selvitys laitteen sisältämistä kandidaattilistan aineista.
Haitallisiin aineisiin liittyvän tiedon hallinta: Tarjoajalla tulee olla käytännöt tiedon hallintaan ja seurantaan tarjottavien tuotteiden sisältämistä ympäristölle ja terveydelle haitallisten aineista. Käytäntöjen tulee varmistaa tiedon saatavuus yli 0,1 painoprosentin pitoisuuksissa esiintyvistä aineista. Seuraavat aineet sisältyvät tarkasteluun: - REACH-asetuksen kandidaattilista erityistä huolta aiheuttavista aineista (artikla 59, EY 1907/2006, asetus kemikaalien rekisteröinnistä, arvioinnista, lupamenettelyistä ja rajoituksista) - REACH-asetuksen (EY 1907/2006) liite XVII (tiettyjen vaarallisten aineiden, seosten ja esineiden valmistuksen, markkinoille saattamisen ja käytön rajoitukset) - RoHS-direktiivin (direktiivi 2011/65/EU tiettyjen vaarallisten aineiden käytön rajoittamisesta sähkö- ja elektroniikkalaitteissa) liite II	Tarjoajan selvitys käytännöistä.

Commented [TM1]: Uusi

Commented [TM2]: Uusi

LUONNOS KOMMENTEILLE/21.10.2019

- EU-asetus 2017/745 lääkinnällisistä laitteista, liite 1, kohta 10.4.1	
Melutaso: Tarjoajan on toimitettava selvitys laitteen käytönaikaisesta maksimimelutasosta (dB). <i>Esimerkkiarviointi: Melutason perusteella laskien alimman melutason tarjous saa maksimivertailupisteet. Tarjousten vertailupisteiden muodostuminen määritellään tarjouspyyntökohtaisesti.</i>	Tarjoajan toimittama selvitys.
EDELLÄKÄVIJÄTASO	
Flaateit: Tuotteet ja niihin liittyvät tarvikkeet eivät saa sisältää REACH-asetuksen kandidaattilistalle sisältyviä flataatteja (1,2-bentseenidikarboksylihapon estereitä) yli 0,1 painoprosenttia/aine yksittäisessä tuotteen komponentissa. Liitteessä 1 on esitetty lista kandidaattilistan flataateista toukokuussa 2019.	Tarjoajan vakuutus vaatimuksen täyttymisestä (kyllä/ei). Pyydetäessä toimittajan tulee toimittaa tuoteseloste tai muu asiakirja, josta käy ilmi, että vaatimus täyttyy.

Commented [TM3]: UUSI

YMPÄRISTÖVASTUUS

VAATIMUS	TODENTAMINEN
PERUSTASO	
Takuuaika: Laitteen takuu-aika on vähintään 2 vuotta.	Toimittaja antaa kirjallisen takuun ja kuvauksen takuun sisällöstä tilaajalle.
Sähkönkulutus: Tarjoajan on toimitettava selvitys laitteen sähkönkulutuksesta (kWh) laitteen käyttötarkoituksen mukaan määrittyvää suoritetta kohden. Tarvittaessa pyydetään näyttö arvon toteutumisesta. Kulutuksen laskennassa on tarpeen ottaa huomioon koko kulutus: laitteen käyttötilan ja lepo-/valmiustilan kulutus sekä kulutus siirryttäessä lepo-/valmiustilasta käyttötilaan. <i>Esimerkkiarviointi: Sähkönkulutuksen perusteella laskien pienimmän sähkönkulutuksen tarjous saa maksimivertailupisteet. Tarjousten vertailupistemäärä = parhaimman tarjouksen sähkönkulutus (X) jaettuna asianomaisen tarjouksen sähkönkulutuksella (Y) ja</i>	Tarjoajan toimittama selvitys.

Commented [TM4]: Ovatko tässä esitetyt kriteerit perustasoa?

LUONNOS KOMMENTEILLE/21.10.2019

kerrottuna maksimivertailupisteillä Z. Laskukaava: $X/Y \times Z$ pistettä	
Vedenkulutus: Tarjoajan on toimitettava selvitys laitteen veden/höyryn kulutuksesta (l) sisältäen esipesun ja ilman esipesua / suorite (pesukerta/ohjelma/sykli/kuorma). Tarvittaessa pyydetään näyttö arvon toteutumisesta. <i>Pisteytykseen voi soveltaa sähkönkulutuksen kohdalla kuvattua mallia</i>	Tarjoajan toimittama selvitys.
Höyrynkulutus: Tarjoajan on toimitettava selvitys laitteen höyryn kulutuksesta (l) laitteen käyttötarkoituksen mukaan määrittävää suoritetta (pesukerta/ohjelma/sykli/kuorma) kohden. Tarvittaessa pyydetään näyttö arvon toteutumisesta. <i>Pisteytykseen voi soveltaa sähkönkulutuksen kohdalla kuvattua mallia</i>	Tarjoajan toimittama selvitys.
Energiansäästöjärjestelmä: Tarjottavassa laitteessa on energiansäästöjärjestelmä (esimerkiksi automaattisen lepotilan toiminto).	Laitteen käyttöohje tai muu asiakirja, josta käy ilmi, että vaatimus täyttyy.
Vedensäästöjärjestelmä: Tarjottavassa laitteessa on vedensäästöjärjestelmä.	Laitteen käyttöohje tai muu asiakirja, josta käy ilmi, että vaatimus täyttyy.
Pakkaukset: Tuotteen kuljetuspakkaukset on valmistettu kierrätys ja/tai uusiutuvista materiaaleista tai ne ovat useaan kertaan käytettäviä tai kierrätettäviä.	Tarjoajan on toimitettava selvitys tuotteen kuljetuspakkausmateriaaleista.
Käyttöohje: Tarjoaja toimittaa laitteen mukana selkeän suomenkielisen käyttöohjeen, jossa energiatehokkuusnäkökulma on otettu huomioon. Käyttöohjeen tai siihen erikseen liitettävän ohjeistuksen tulisi sisältää tietoa laitteen sähkönkulutusta pienentävistä käyttötavoista ja laitteen vaatimista huoltotoimista.	Laitteen käyttöohje tai muu asiakirja, josta käy ilmi, että vaatimus täyttyy.
Koulutus energiatehokkuuden optimoimiseksi laitteen asennuksen yhteydessä: Tarjoajan on tarjottava koulutusta energiatehokkuuden optimointiin sekä kuvata asennusmenettely sekä laitteen säädöt energiatehokkaan käytön varmistamiseksi.	Kuvaus koulutuksesta asennusmenettelyn yhteydessä.

LUONNOS KOMMENTEILLE/21.10.2019

Lämmön talteenotto: Laitteeseen on mahdollista lisätä / yhdistää lämmön talteenotto.	Selvitys lämmön talteenoton mahdollisuuksista.
Takuuehdot: <u>Sopimusehto:</u> Tuotteen korjauksen tai vaihdon tulee sisältyä valmistajan takuuehtoihin.	
Takuuehdot: <u>Sopimusehto:</u> Tarjoajan on taattava varaosien sekä huolto- ja korjauspalvelujen saatavuus vähintään 10 vuoden ajan laitteen ostosta.	
Kierrätys: <u>Sopimusehto:</u> Toimittaja vie kuljetuspakkaustarvikkeet uudelleen käytettäväksi, kierrätettäväksi tai soveltuvaan jätteenkeräyspisteeseen.	
EDELLÄKÄVIJÄTASO	
Takuuuika: Laitteen takuuuika ylittää vähimmäisvaatimuksen eli takuuuika on 3 vuotta tai yli.	Toimittaja antaa kirjallisen takuun ja kuvauksen takuun sisällöstä tilaajalle.

SOSIAALINEN VASTUU

VAATIMUS	TODENTAMINEN
PERUSTASO	
Toimitusketjun hallinta ja sosiaalinen vastuullisuus: <i>Huom: Oppaassa on liitteenä malli HUS:n käyttämästä Code of Conduct-versiosta (10/2019). Tuoteryhmä/tuote/sopimuskohdaisesti tulee tarkastella, mitä tämä sopimusehto koskee.</i> <i>Malleja sopimusehtojen käytöstä elektroniikka- ja huonekaluhankinnoista: Finnwatch (2018): Sanoista tekoihin - Sosiaalisen vastuun pilottiprojekti Hansel Oy:n ja KL-Kuntahankinnat Oy:n kanssa</i> <u>Esimerkki sopimusehdosta:</u> 1. Vastuullisuuden vähimmäisvelvoitteet (Code of Conduct): Toimittajan tulee aktiivisesti varmistaa, että tämän [sopimuksen/puitesopimuksen] piiriin kuuluvat tuotteet valmistetaan	

olosuhteissa, jotka ovat sopimuksen liitteenä [numero] olevien vastuullisuuden vähimmäisvelvoitteiden (Code of Conduct) mukaisia.

Toimittajan vastuulla on valvoa toimitusketjua ja toteuttaa tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että vastuullisuuden vähimmäisvelvoitteita noudatetaan sekä sen omassa toiminnassa että puitesopimustuotteiden ja -palveluiden toimitusketjussa.

Allekirjoittamalla sopimuksen toimittaja sitoutuu sopimuksen liitteenä olevaan vastuullisuuden vähimmäisvelvoitteisiin (Code of Conduct) ja varmistaa, että tässä asetetut vähimmäisvaatimukset täyttyvät heidän omassa toiminnassaan ja toimitusketjussaan.

Huom: Finnwatch suosittelee myös, että hankintayksikkö edellyttää sopimuskumppanilta vastuullisuuteen liittyviä toimenpiteitä ja politiikkoja alla olevan kohdan 2. mukaisesti.

2. Toimenpiteet ja politiikat

Toimittajan tulee viimeistään sopimuskauden alkaessa, tai myöhempänä [hankintayksikön] kanssa nimenomaisesti sovittuna ajankohtana toteuttaa seuraavat toimet; selvyyden vuoksi todetaan, että alla tarkoitetut politiikat ja menettelyt voivat olla Toimittajan valitsemalla kielellä (esim. englanniksi) laadittuja:

- I. Toimittajan tulee laatia, hyväksyä ja julkistaa yksi tai useampi johdon hyväksymä politiikka, johon sisältyy sitoumus noudattaa edellä kohdassa 1. mainittuja vastuullisuuden vähimmäisvelvoitteita;
- II. Toimittajan tulee viestiä edellä tarkoitettu politiikka omalle toimitusketjulleen, jonka kanssa Toimittajalla on sopimussuhde;
- III. Toimittajan tulee nimetä johtotason vastuuhenkilö kohdassa 1. tarkoitettujen vastuullisuuden vähimmäisvaatimusten noudattamisen valvontaan;
- IV. Toimittajalla tulee olla menettely säännöllisten riskiarviointien tekemiseen, sisältäen kohdassa 1. tarkoitettujen vastuullisuuden vähimmäisvaatimusten noudattamista koskevien olemassa olevien ja potentiaalisten riskien tunnistamisen ja priorisoinnin;
- V. Toimittajalla tulee olla menettely, jonka mukaisesti Toimittaja seuraa jatkuvasti toiminnan yhteensopivuutta kohdan 1. mukaisten vastuullisuuden vähimmäisvaatimusten kanssa;
- VI. Toimittajalla tulee olla menettely, jonka avulla ehkäistään epäkohtia ja poikkeamia kohdan 1. mukaisista vastuullisuuden vähimmäisvaatimuksista ja viipymättä vähennetään ja poistetaan niiden haitallisia vaikutuksia, esimerkiksi korjaamalla kyseinen epäkohta tai poikkeama.

Edellä kuvatut toimenpiteet tulee dokumentoida ja niitä on noudatettava jatkuvasti. Menettelyitä on noudatettava Toimittajan omissa toiminnoissa sekä koko toimitusketjussa.

Toimittajan tulee avustaa [hankintayksikköä] puitesopimuksen seurannassa muun ohella toimittamalla [hankintayksikölle] raportteja ja selvityksiä siitä, miten Toimittaja on täyttänyt kohtien 1. ja 2. mukaiset velvoitteensa. Raportti tai selvitys on toimitettava kuuden (6) viikon kuluessa [hankintayksikön] pyynnöstä.

Huom: Lisäksi Finnwatch suosittelee, että hankintayksikkö varaa tuotantolaitosten auditointioikein itselleen. Jos tätä vaaditaan, niin tulee tähän varata sopimuskauden aikana resursseja, jotta pystytään oikeasti seuraamaan ja valvomaan vastuullisuusväitteiden todenperäisyyttä.

Auditointioikeus

3. Toimittajan tulee sallia ja luovuttaa [hankintayksikölle] ja/tai sen edustajalle kohtuullisessa määrin kaikki asiaankuuluvat tiedot sekä pääsy tiloihin Toimittajan toiminnan arvioimiseksi siinä laajuudessa kuin on tarpeen, jotta [hankintayksikkö] voi tarkastaa, että Toimittaja noudattaa kohtien 1. ja 2. mukaisia velvoitteitaan.

Auditointioikeudesta, auditointiin liittyvistä ilmoituksista ja määräajoista, menettelytavoista, salassapidosta sekä oikeudesta auditoida alihankkijan toimintaa on sovittu jäljempänä luvussa [XX] [Tarkastusoikeus]. Jos tuotteet valmistaa muu toimitusketjuun kuuluva yritys kuin Toimittajan alihankkija, Toimittaja myötävaikuttaa mahdollisuuksiensa mukaan siihen, että [hankintayksikkö] voi tarkastaa myös tällaisen muun toimitusketjuun kuuluvan yrityksen tuotantolaitoksen toimintaa.

4. Toimittajan tulee kolmen (3) viikon kuluessa [hankintayksikön] pyynnöstä pystyä ilmoittamaan [hankintayksikölle], miltä tehtaalta yksilöity vertailutuote laite toimitetaan.

Seuraamukset

Jos toimittaja rikkoo vastuullisuuden kohdan 1. vähimmäisvelvoitteitaan (Code of Conduct) tai laiminlyö kohdan 2. sovittujen toimenpiteiden toteuttamisen, on [hankintayksiköllä] oikeus seuraaviin toimenpiteisiin rikkomuksen johdosta:

- I. Korjaavat toimenpiteet: [hankintayksiköllä] on oikeus kirjallisesti pyytää toimittajaa [määrä] kuukauden sisällä tai muussa [hankintayksikön] määrittämässä määräajassa esittämään [hankintayksikön] hyväksyttäväksi suunnitelma ja aikataulu toimittajan korjaaville toimenpiteille kohtien 1. ja 2. mukaisten velvoitteiden noudattamiseksi. Ehdotettujen toimenpiteiden ja aikataulun tulee olla oikeassa suhteessa rikkomukseen ja suunnitelmasta on selkeästi käytävä ilmi, miten Toimittaja konkreettisesti tulee korjaamaan rikkomuksen esitetystä aikataulussa.
- II. Hyvitysmaksut: Jos Toimittaja ei sitoudu edellä tarkoitettuun hyväksyttyyn suunnitelmaan ja aikatauluun, ei toimita niitä, tai ei suorita suunnitelmassa sovittuja toimenpiteitä määräajassa, [hankintayksiköllä] on oikeus vaatia Toimittajaa maksamaan sille viivästysmaksua tuhat (1000) euroa per alkava seitsemän (7) päivän viivästysjakso, kuitenkin enintään 15.000 euroa.
- III. Asiakaskohtaisten sopimusten ja tilausten rajoittaminen: Korjaavien toimenpiteiden vaatimisen lisäksi [hankintayksiköllä] voi rajoittaa Toimittajan oikeutta osallistua Asiakkaiden kevennettyihin kilpailutuksiin ja/tai rajoittaa Asiakkaiden tilauksia Toimittajalta tämän puitesopimuksen sisällä siihen saakka, kunnes Toimittaja on korjannut kohdassa 1. tarkoitetun vastuullisuuden vähimmäisvelvoitteen rikkomuksen tai on ilmeistä, että rikkomus on lakannut.
- IV. Sopimuksen päättäminen: [hankintayksiköllä] on oikeus irtisanoa puitesopimus päättymään välittömästi kokonaan tai osittain jos Toimittaja ei suorita edellä tarkoitettuja korjaavia toimenpiteitä ja edellä tarkoitettua hyvitysmaksua on kertynyt enimmäismäärä. Asiakkaalla on oikeus irtisanoa asiakaskohtainen sopimus päättymään välittömästi kokonaan tai osittain, jos sen piiriin kuuluvien laitteiden tuotannossa on rikottu kohdassa 1. tarkoitettuja vastuullisuuden vähimmäisvelvoitteita eikä Toimittaja ole suorittanut edellä tarkoitettuja korjaavia toimenpiteitä.

EDELLÄKÄVIJÄTASO

Hankinnoilla työllistäminen:

Esimerkki sopimusehdosta:

Palveluntuottaja sitoutuu osana hankintasopimusta työllistämään vähintään [XX] kuukaudeksi [XX määrä] heikossa työmarkkina-asemassa olevaa henkilöä. Työllistettävä henkilö voi sijoittua mihin tahansa tehtävään palveluntuottajan tai sopimuksessa mainitun alihankkijan palvelukseen. Toimittaja raportoi työllistamisestä osana sopimuksen seurantaan.

Huom: Heikossa työmarkkina-asemassa olevat henkilöt esimerkiksi: pitkäaikaistyöttömät, osatyökykyiset, maahanmuuttajat, nuoret. Ehtoa voi soveltaa myös esimerkiksi: oppisopimustyöllistämiseen, työkokouluun, työharjoitteluun tai työssäoppimiseen.

Tarkempia esimerkkejä hankinnoilla työllistämisen mallin käyttöönotosta: [Hanki ja työllistä!](#)
[Itseopiskelumateriaali julkisilla hankinnoilla työllistämiseen. \(2019\)](#)

LIITE 1 FTALAATIT

	Aine	CAS-numero
1	Bis(2-etyyliheksyyli)ftalaatti (DEHP)	117-81-7
2	Bis(2-metoksietyyli)ftalaatti; Di(2-metoksietyyli)ftalaatti (BMEP; DMEP)	117-82-8
3	Dipentyyliftalaatti (DPP)	131-18-0
4	Di-isopentyyliftalaatti (DIPP)	605-50-5
5	1,2-bentseenidikarboksylihapon di-(C7-11)-alkyyliesterit, haarautuneet ja suoraketjuiset (DHNUP)	68515-42-4
6	Di-C6-8-haarautuneet alkyyliftalaatit (DIHP)	71888-89-6
7	N-pentyyli-isopentyyliftalaatti	776297-69-9
8	Di-isobutyliftalaatti (DIBP)	84-69-5
9	Dibutyliftalaatti (DBP)	84-74-2
10	Diheksyyliftalaatti (DnHP)	84-75-3
11	1,2-bentseenidikarboksylihapon dipentyyliesterit, haarautuneet ja suoraketjuiset	84777-06-0
12	Butyylibentsyyliftalaatti (BBP)	85-68-7
13	1,2-bentseenidikarboksylihapon diheksyyliesterit, haarautuneet ja suoraketjuiset	68515-50-4
14	Heptyylioktyylidekyyliftalaatti	68515-51-5
15	1,2-bentseenidikarboksylihappo, di-C6-10-alkyyliesterit tai sekoitus dekyyli-, heksyyli- ja oktyyliidistereitä	68648-93-1
16	Di-isononyliftalaatti (DINP)	28553-12-0 ja 68515-48-0
17	Di-isodekyyliftalaatti (DIDP)	26761-40-0 ja 68515-49-1
18	Di-n-oktyyliftalaatti (DNOP)	117-84-0